

Indsatsen for at undgå statsansattes besvigelser

Konklusion

Ministeriernes forretningsgange og interne kontroller i 2019 var samlet set ikke tilfredsstillende i forhold til at begrænse risikoen for, at statsansatte kunne begå besvigelser.

Rigsrevisionen har ikke fundet konkrete tilfælde af svig vedrørende tilskud, indkøb og løn, men har konstateret en række svage kontroller, som betyder, at det for statsansatte ville have været muligt at begå svig uden at blive opdaget. Konsekvensen heraf er, at der i 2019 - og i princippet flere år bagud - kan have fundet uretmæssige udbetalinger sted i forbindelse med statsansattes forvaltning af tilskud, indkøb og løn.

Væsentligste resultater af undersøgelsen

- De fleste ministeriers styringsrammer var mangelfulde i forhold til at forebygge, at statsansatte kan begå besvigelser ved indkøb og ved udbetalinger af tilskud og løn.
- Den systemunderstøttede funktionsadskillelse i de fællesstatslige it-systemer IndFak og RejsUd kunne omgås via lokale tilpasninger og tildeling af brugerrettigheder i virksomhederne.
- De fleste ministerier havde i praksis ikke tilfredsstillende interne kontroller til at begrænse risikoen for besvigelser begået af statsansatte vedrørende indkøb og/eller løn.
- 4 ud af 5 udvalgte ministerier anvendte it-systemer til at håndtere tilskud på en måde, som ikke i tilstrækkelig grad sikrede kontrol med styring af brugerrettigheder og overvågning af brugeres aktiviteter i tilskudssystemet til at understøtte betryggende funktionsadskillelse.

Samlet set viser undersøgelsen, at de fællesstatslige it-systemer IndFak og RejsUd ofte anvendes uden tilstrækkelig styring af brugernes rettigheder i systemerne, og at ministerierne ikke udfører kompenserende kontroller. Undersøgelsen viser desuden konkrete eksempler på, at medarbejdere har brugt statslige betalingskort i Forsvarsministeriet, Justitsministeriet og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet samt tankkort i Forsvarsministeriet i strid med gældende regler.

I systemet TAS, som bliver brugt i 5 udvalgte ministerier til at håndtere tilskud, er der fundet eksempler på utilfredsstillende styring af brugerrettigheder. Ingen af de 5 ministerier havde i 2019 etableret en tilstrækkelig proces for logning og kontrol af privilegerede brugeres handlinger i systemet.

På lønområdet viser undersøgelsen mangler i flere ministeriers lønkontroller og styring af brugerrettigheder i SLS.

Baggrund og formål med undersøgelsen

Rigsrevisionen har i en årrække i beretninger om revisionen af statsregnskabet rapporteret til Statsrevisorerne, at der overordnet set er en god og sikker regnskabsforvaltning i staten. Rigsrevisionen har dog også afdækket en række fejl, usikkerheder og svagheder i ministeriernes interne kontroller og sager, hvor der er risiko for fejl eller svig.

Rigsrevisionen har undersøgt, om der er tilstrækkelig funktionsadskillelse i betalingsforretningerne, dvs. om der er 4 øjne involveret, og om de medarbejdere, som indgår i den funktionsadskilte proces, har bemyndigelse, dvs. de nødvendige rettigheder, kompetencer, prokura mv. til at udfylde den kontrolfunktion, som skal varetages i henhold til de roller, som medarbejderne udfylder. 4 øjne er dog ikke en sikkerhed for, at der ikke er besvigelser, da medarbejdere via sammensværgelse kan blive enige om at begå svig.

Statsrevisorerne udtaler

”Statsrevisorerne er meget utilfredse med, at ministerierne generelt har så svage interne kontroller og forretningsgange, at det er muligt for statsansatte at begå svig, uden at det bliver opdaget. Vi har haft for mange konkrete sager med svindel i Socialstyrelsen, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse og refusion af udbytteskat. Vi finder det nødvendigt, at ministeriernes øverste ledelse og Finansministeriet i højere grad interesserer sig for og sikrer, at der er en betryggende intern kontrol, der kan hindre svig og svindel”.